

Lietuvos bankas sulaukė 14 atsakymų į 2014 m. kovo mėn. viešai paskelbtą konsultacijų dokumentą „Kredito unijų sektoriaus stiprinimas“¹. Atsakymus pateikė 2 fiziniai asmenys, 6 kredito unijos, Lietuvos centrinė kredito unija, Lietuvos kredito unijų narių asociacija, Asociacija *Lietuvos kreditas*, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ ir Pasaulinė kredito unijų taryba (WOCCU).

Apibendrinant pažymėtina, kad respondentai yra susirūpinę kredito unijų sektoriaus padėtimi. Daugelis respondentų sutiko su Lietuvos banko ekspertų identifiikuotomis problemomis ir iš esmės pritarė nuomonei, kad reikalingi kredito unijų veiklos ir veiklos reglamentavimo pokyčiai siekiant užtikrinti tvarią sektoriaus veiklą ilguoju laikotarpiu. Susirūpinimą išreiškė Lietuvos Respublikos finansų ministerija, pabrėždama būtinybę sprendimų tiek dėl individualių kredito unijų, tiek dėl kredito unijų kaip sistemos stabilumą didinančių būdų, priemonių ir schemų.

Dauguma atsakiusiųjų kredito unijų veiklos misiją suvokė kaip alternatyvos bankų sektoriui kūrimą, o ne kaip kooperatinės kredito įstaigos narių ūkinių ir socialinių poreikių tenkinimą. Pateiktuose atsakymuose respondentai akcentavo kredito unijų vaidmenį kredituojant ekonomiką ir sudarant konkurenciją bankams. Kita vertus, iš atsakymų nėra aišku, kodėl, kodėl yra svarbu turėti *būtent* kooperacijos pagrindais veikiančias kredito įstaigas.

Beveik visi respondentai pritarė siūlymui stiprinti kredito unijų kapitalą. Jie pritarė ir kapitalo kaupimo iš pelno koncepcijai. Vertinant konkrečius siūlymus, neretai buvo pateikti formalūs reikalavimai, užtikrinantys automatinį pelno dalies (pvz., iki 100 proc.) skyrimą į kapitalą, arba tam tikri ribojimai, jeigu kapitalo trūksta (pvz., dividendų išmokėjimo ribojimas neturint pakankamai tvaraus kapitalo). Atsakymuose akcentuota, kad, norint sukaupti tvarų kapitalą, reikalingas pakankamas pereinamasis laikotarpis. Kita vertus, pristigo veiksmingų pasiūlymų, kaip reikėtų užtikrinti pelningą kredito unijų sektoriaus veiklą ilguoju laikotarpiu, kad būtų ką skirstyti į kapitalą.

Kintamosios gražos indėlio idėja didelio pritarimo nesulaukė, ypač tuo atveju, kai ji buvo suprasta kaip vienintelė siūloma kredito unijų veiklos finansavimo priemonė. Iš atsakymų matyti, kad, jei šie indėliai vertinami kaip papildoma ir neprivaloma finansinė priemonė, palaikymas būtų didesnis. WOCCU siūlė atkreipti dėmesį į tai, kad visuomenė gali nesuprasti indėliu vadinamos finansinės priemonės su kintamąja graža, siūlė tai vadinti pajumi, obligacija ir panašiai, taip pat neatsisakyti tradicinių indėlių. Anot Finansų ministerijos, kintamosios gražos indėlio idėją reikia apsvarstyti ir išanalizuoti, taip pat įvertinti, ar pasiūlymas atitinka naujos redakcijos Indėlių garantijų direktyvos nuostatas.

Atsakymai į siūlymą steigti kooperatinius bankus gauti pakankamai prieštarīgi. Vieni šią idėją palaikė, kiti siūlė praplėsti Lietuvos Respublikos centrinės kredito unijos įstatyme nustatytas teises ir pareigas, kiti griežtai neigė naujo darinio būtinybę. Kai kurie atsakiusieji siūlė įtvirtinti privalomas unijų tarpusavio (kryžmines) garantijas, kiti palaikė neprivalomą (savanorišką) unijų vienijimąsi (kartu su savanoriška kryžminių garantijų sistema). Buvo respondentų, kurie nurodė, kad palaikytų savitarpio finansinę atsakomybę, tačiau būtina užtikrinti, kad kredito unijos, besijungiančios į naują sistemą, būtų finansiškai patikimos ir nebūtų sukurtas nuostolių užkrato mechanizmas.

Respondentai taip pat pritarė, kad reikia stiprinti kredito unijų valdymą ir vidaus kontrolę. Tai siūloma pasiekti per kredito unijų narių švietimą arba stiprinant asociacijų galias prižiūrėti atskiras kredito unijas. Dauguma respondentų pritarė, kad reikia kelti kredito unijos vadovų ir tarnautojų profesionalumą, didinti valdymo struktūros efektyvumą ir užtikrinti stebėtojų tarybos narių kompetenciją. Kita vertus, buvo pateikta ir kontraversiškių siūlymų, pavyzdžiui, atsisakyti „vienas narys – vienas balsas“ principo, nors šis siūlymas prieštarautų pagrindiniams kredito unijų veiklos principams.

Viešai skelbiami atsakymai respondentų, davusių tam sutikimą.

¹ Kredito unijų sektoriaus stiprinimas (2014 m.). Prieiga internete: http://www.lb.lt/kredito_uniju_sektoriaus_stiprinimas.